

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kuryło

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa E. O. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki z udziałem G. E. P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o ustalenie treści umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2012 r., zażalenia strony zainteresowanej na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 4 czerwca 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) decyzją z dnia 5 lutego 2010 r. orzekł na podstawie art. 8 ust. 1 w związku z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym do dnia 10 marca 2010 r. zawarcie umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej pomiędzy G. E. P. sp. z o.o. w W. (dalej jako zainteresowany) a E. O. Sp. z o.o. w P. (powód).

Powód zaskarżył decyzję Prezesa Urzędu odwołaniem w całości. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 13 października 2011 r. oddalił odwołanie powoda. Sąd Apelacyjny, orzekając na skutek apelacji powoda, wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 r. uchylił natomiast wyrok Sądu Okręgowego z dnia 13 października 2012 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Zainteresowany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego zażaleniem, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., w zakresie, w jakim wyrok ten uchyła wyrok Sądu Okręgowego i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Zainteresowany wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie do ponownego rozpoznania temu Sądowi apelacji powoda.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 386 § 1 i 4 k.p.c., poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że istnieją przesłanki do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, mimo że: 1) materiał dowodowy zebrany w sprawie był wystarczający do wydania przez Sąd Apelacyjny merytorycznego rozstrzygnięcia, 2) Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy, a zarzut Sądu Apelacyjnego odnosi się w rzeczywistości do dokonania przez Sąd Okręgowy błędnej wykładni art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego. Ponadto zainteresowany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 6 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 386 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., poprzez doprowadzenie do zbędnego, ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd pierwszej instancji, pomimo że art. 386 § 1 k.p.c. przewiduje jako zasadę merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zażalenie zainteresowanego zostało wniesione w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Przepis ten stanowi, że zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu podniesiono nie tylko zarzut w zakresie obrazy art. 386 § 4 k.p.c., ale również zarzuty obejmujące inne przepisy (art. 386 § 1 k.p.c.; art. 6 k.p.c., art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 386 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.). Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie wyraża stanowisko, zgodnie z którym przy rozpoznawaniu zażalenia na wyrok sądu drugiej instancji uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.) Sąd Najwyższy bada wyłącznie prawidłowość zastosowania w sprawie art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. i nie rozpoznaje żadnych innych zarzutów podnoszonych w zażaleniu. Ograniczona kognicja Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu przedmiotowego zażalenia powoduje zaś, że zgłoszone przez zainteresowanego zarzuty dotyczące obrazy art. 386 § 1 k.p.c.; art. 6 k.p.c., art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 386 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. nie podlegają merytorycznej ocenie w obecnym postępowaniu zażaleniowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2012 r., I PZ 18/12, niepublikowane).

Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym zażaleniem z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest zatem wyłącznie kwestia, czy orzekający w niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji rzeczywiście dysponował usprawiedliwioną podstawą do tego, aby w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zastosować regulację z art. 386 § 4 k.p.c. Należy więc zbadać, czy materiał procesowy, jakim dysponował w chwili wyrokowania Sąd odwoławczy, istotnie wskazywał na to, że w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie rozpoznano istoty sprawy albo że wydanie wyroku kończącego spór wymagałoby przeprowadzenia przez Sąd odwoławczy postępowania dowodowego w całości.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że powodem uchylenia wyroku Sądu Okręgowego i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania było nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

Rozpoznanie istoty sprawy jest pojęciem węższym, niż samo rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy w ogóle (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 nr 1, poz. 22). Oznacza ono zbadanie

materialnej (istotnej) podstawy żądania pozwu oraz merytorycznych zarzutów pozwanego. Z kolei nierozpoznanie istoty sprawy to zaniechanie przez sąd badania tych właśnie elementów. Rozpoznanie istoty sprawy ma miejsce wtedy, gdy sąd wydaje wyrok stanowiący odpowiedź na żądanie powoda (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2002 r., I PKN 482/01, LEX nr 577445). Oceny, czy sąd rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu (odwołania) i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2001 r., II UKN 581/00, LEX nr 567859). Dlatego nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji: 1) rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy; 2) zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania; 3) pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę; 4) rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie; 5) nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych, czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2001 r., I PKN 714/00, OSNP 2003 nr 22, poz. 544; z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36; z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271; z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00, OSNAPiUS 2002 nr 17, poz. 409 oraz z dnia 28 listopada 2000 r., IV CKN 175/00, LEX nr 515416). Wadliwość sposobu rozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji nie uzasadnia zaś uchylecia przez sąd odwoławczy wyroku sądu pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II CKN 521/98, LEX nr 50700).

Kierując się powyższymi wskazówkami – wbrew odmiennemu stanowisku przedstawionemu w zaskarżonym wyroku - należy uznać, że w sprawie, w której wniesiono przedmiotowe zażalenie Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy.

Sprawa została zainicjowana odwołaniem powoda od decyzji Prezesa Urzędu orzekającej o zawarciu umowy o przyłączeniu instalacji zainteresowanego do sieci energetycznej powoda. W odwołaniu powód kwestionował zasadność wydania decyzji o takiej treści. Powód na poparcie swojego żądania przedstawił odpowiednie twierdzenia i wnioski. W nawiązaniu do żądania odwołania i określonej przez powoda podstawy faktycznej odwołania Sąd pierwszej instancji prowadził

postępowanie dowodowe z wykorzystaniem dowodów w postaci szczegółowo wymienionych przez siebie dokumentów. Kierując się wynikami postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł z kolei do wniosku, że odwołanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, oddalając odwołanie powoda, uznał, że jego żądania nie mają uzasadnionej podstawy faktycznej i prawnej. Sąd pierwszej instancji przyjął, że w niniejszej sprawie istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia instalacji zainteresowanego do sieci powoda, a w konsekwencji po stronie powoda aktualizuje się obowiązek z art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, ponieważ: 1) powód wydał zainteresowanemu dokument zawierający warunki przyłączenia do sieci; 2) powód sam określił wymagania, jakie muszą być spełnione w celu realizacji przyłączenia; 3) projekt warunków przyłączenia powód uzgodnił z operatorem elektroenergetycznego systemu przesyłowego, co oznacza że z technicznego punktu widzenia przyłączenie farmy wiatrowej U. do sieci elektroenergetycznej nie stanowiło zagrożenia dla krajowego systemu elektroenergetycznego; 4) warunki przyłączenia sformułowano w taki sposób, że były one adekwatne dla nieokreślonej ilości farm i miały charakter uniwersalny; 5) warunki przyłączenia opracowane przez powoda były adekwatne dla farm wiatrowych o mocy 160 MW, a planowana przez zainteresowanego farma miała mieć moc 30 MW; 6) z pisma powoda skierowanego w dniu 19 grudnia 2008 r. do zainteresowanego wynikało, że w dacie przekazania zainteresowanemu warunków przyłączenia powód uznał, że istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia farmy wiatrowej U. do sieci. Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy uznał w konsekwencji, że Prezes Urzędu mógł wydać zaskarżoną przez powoda decyzję oraz trafnie ukształtował w niej zasady obciążania stron umowy kosztami budowy przyłącza, modernizacji sieci oraz określił wysokość opłaty przyłączeniowej.

Nie można zatem twierdzić, że istota sprawy nie została rozpoznana przez Sąd Okręgowy, gdyż po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd pierwszej instancji ustosunkował się do zgłoszonego w odwołaniu żądania powoda i zbadał podstawę merytoryczną odwołania, uwzględniając szereg innych okoliczności, poza samym wydaniem przez powoda warunków przyłączenia. Rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Sądu Okręgowego odnosiło się do tej materii,

która była przedmiotem sprawy. Kwestią wtórną jest natomiast to, czy ocena istnienia przesłanek do wydania przez Prezesa Urzędu decyzji zaskarżonej w niniejszej sprawie, dokonana przez Sąd Okręgowy, była prawidłowa, czy nie. Przeprowadzenie takiej oceny, z uwzględnieniem zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, uzupełnionego ewentualnie w postępowaniu apelacyjnym, było obowiązkiem Sądu Apelacyjnego. Od takiej oceny Sąd odwoławczy uchylił się jednak, powołując się w sposób nieuprawniony na treść art. 386 § 4 k.p.c. oraz na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 33/11, który dotyczył sytuacji wydania przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków przyłączenia sformułowanych *ab initio* z zastrzeżeniami wskazującymi na brak technicznych możliwości przyłączenia nowej instalacji do istniejącej sieci.

Także nieustosunkowanie się do wszystkich zarzutów odwołania, dotyczących w szczególności wygaśnięcia warunków przyłączenia wydanych w 2008 r., nie uzasadnia przyjętego przez Sąd Apelacyjny założenia co do nierozpoznania przez Sąd Okręgowy istoty sprawy (per analogiam zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2001 r., I PKN 714/00, OSNP 2003 nr 22, poz. 544, podobnie T. Ereciński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II*, Warszawa 2009, s. 188).

Skoro więc zażalenie zainteresowanego okazało się być uzasadnione, Sąd Najwyższy z przedstawionych wyżej względów uchylił wyrok Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego, postanawiając jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 i art. 108 § 2 k.p.c.